

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Svk/18/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1016201593
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anita Filová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1016201593.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej (sudkyňa spravodajkyňa), sudkyne Mgr. Kristíny Babiakovej a sudcu JUDr. Rastislava Dluhoša, PhD., v právnej veci žalobcu: X.. N. D., adresa trvalého pobytu: U. X, XXX XX. T., nar.: X. S. XXXX, zastúpený advokátkou: JUDr. Jana Magnová, so sídlom Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 50 038 125, proti žalovanému (sťažovateľovi): Slovenská informačná služba, so sídlom: Vajnorská 37-39, 831 03 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 77/35-4-5/2016-BP, 77/35-2094-123/2016-BS zo 6. júna 2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 S 113/2020-365 z 29. novembra 2022, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti zamietá.
- II. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- III. Žalobcovi priznáva voči žalovanému právo na náhradu trov kasačného konania pred Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. Žalobcovi bolo 15. júna 2011 vydané osvedčenie o vzniku oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami č. 77/37-V-36-32/2011 (ďalej len „osvedčenie“). Osvedčenie bolo platné do 15. júna 2016.

2. Po tom, čo odbor vnútornej bezpečnosti žalovaného zaslal osobitnému pracovisku zriadenému v pôsobnosti žalovaného informácie, ktoré boli získané spravodajskou činnosťou realizovanou v rámci vnútrobezpečnostného preverovania, keď súčasťou boli aj informácie postúpené žalovanému z externých zdrojov, toto osobitné pracovisko vykonalo so žalobcom dva bezpečnostné pohovory za účelom objasnenia skutočností, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia, resp. dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia. Žalobcovi bolo počas bezpečnostného pohovoru dňa 11. novembra 2015 položených osobitným pracoviskom celkom 45 otázok a počas bezpečnostného pohovoru dňa 18. novembra 2015 celkovo 63 otázok. So žalobcom boli rovnako vykonané polygrafické vyšetrenia, a to v dňoch 12. januára 2016, 19. januára 2016, 26. januára 2016 a 3. mája 2016. Počas týchto vyšetrení bola u žalobcu viackrát identifikovaná lživá odpoveď na položené otázky.

3. Následne žalovaný napadnutým rozhodnutím podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“) rozhodol, že žalobca ako preverovaná osoba nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami so stupňom utajenia „Prísne tajné“ podľa § 10 ods. 1 písm. g) zákona č. 215/2004 Z. z., keďže sa nepovažuje za bezpečnostne spoľahlivú osobu podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., lebo pri bezpečnostnom pohovore uviedol nepravdivé údaje a súčasne bolo u neho zistené bezpečnostné riziko podľa § 14 ods. 2 písm. c) bod 6 zákona č. 215/2004 Z. z.

4. Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zosumarizoval priebeh administratívneho konania, pričom k postupu v administratívnom konaní uviedol, že podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. vykonal previerku platnosti osvedčenia žalobcu s tým, že v procese vykonávania tejto previerky zistil skutočnosti zakladajúce bezpečnostnú nespoľahlivosť žalobcu vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností (strana 6 posledný odsek napadnutého rozhodnutia). Uvedenú skutočnosť, a to že pri vykonaní previerky žalovaný postupoval podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z., žalovaný zopakoval aj na strane 8 posledný odsek napadnutého rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia boli citované viaceré zákonné ustanovenia, okrem iného aj § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. a § 29 zákona č. 215/2004 Z. z.

5. Žalovaný konštatoval nepravdivosť údajov poskytnutých žalobcom počas bezpečnostných pohovorov, ktorá bola preukázaná výsledkami polygrafického vyšetrenia, keď bola indikovaná lož žalobcu vo vzťahu k odpovediam na viaceré otázky, ku ktorým sa vyjadroval v rámci bezpečnostných pohovorov. Žalobca pri bezpečnostných pohovoroch uvádzal nepravdivé údaje týkajúce sa vykonávania úkonov v prospech, resp. na podnet tretej osoby pod zámienkou plnenia služobných úloh, poskytovania utajovaných skutočností z prostredia žalovaného, získavania neoprávnených finančných platieb, darov alebo iných výhod, zneužitia legalizačných dokumentov, ako aj v súvislosti s jeho stykom s fyzickými osobami, ktoré mali byť podľa jeho vyjadrenia osobami konajúcimi v prospech žalovaného, čo bolo preukázané indikovaním lži počas polygrafického vyšetrenia a vyvrátené vyjadreniami príslušných organizačných zložiek žalovaného. Skôr špecifikovaným konaním žalobca tak preukázal nečestnosť a nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností. Na základe uvedeného žalovaný uzavrel, že konanie žalobcu možno objektívne označiť za konanie, ktoré nedáva záruku ochrany utajovaných skutočností.

6. Záverom žalovaný poukázal na to, že podľa § 10 ods. 1 písm. g) zákona č. 215/2004 Z. z. oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami môže vzniknúť iba osobe, ktorá je bezpečnostne spoľahlivá, a tieto zákonné predpoklady nie sú u žalobcu splnené.

II. Konanie pred správnym súdom a pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky

7. Proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného podal žalobca 26. augusta 2016 žalobu. Veci bola pridelená sp. zn. 5 S 166/2016.

8. V poradí prvým rozsudkom v tejto veci č. k. 5 S 166/2016-99 z 11. apríla 2017 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“) žalobu ako nedôvodnú zamietol. Postup žalovaného a jeho závery považoval za zákonné a správne, pričom k námietke žalobcu, že výrok rozhodnutia neobsahuje ustanovenie § 25 zákona č. 215/2004 Z. z. uviedol, že nejde o takú chybu, ktorá by po zrušení preskúmaného rozhodnutia mohla privodiť priaznivejší výsledok pre žalobcu. Stotožnil sa s názorom žalovaného, že ustanovenie § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. je právnym základom na otvorenie bezpečnostnej previerky na účely preverenia, či osoba spĺňa predpoklady na vznik oprávnenia podľa § 10 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., a nie právnou normou, na základe ktorej bolo rozhodnuté, že žalobca nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami so stupňom utajenia „Prísne tajné“. Ustanovenie, podľa ktorého žalovaný rozhodol o tom, že žalobca nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, je obsiahnuté vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia, ide o ustanovenia § 10 ods. 1 a § 14 ods. 1 a 2 zákona č. 215/2004 Z. z.

9. Na základe kasačnej sťažnosti žalobcu doručenej 27. júla 2017 a predloženej kasačnému súdu dňa 8. novembra 2018 Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 6 Sžk 36/2018 z 21. apríla 2020 zrušil rozsudok správneho súdu č. k. 5 S 166/2016-99 z 11. apríla 2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Uviedol, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané dňa 6. júna 2016, v čase platnosti osvedčenia pre žalobcu, platného do 15. júna 2016, a nadobudlo právoplatnosť po 15. júni 2016, dňa 30. júna 2016. Podľa názoru kasačného súdu výrok správnou žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného nezodpovedal postupu žalovaného podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z., keď podľa názoru kasačného súdu zodpovedal rozhodnutiu vydaného postupom podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. Žalovaný vo výroku rozhodnutia neuviedol zákonné ustanovenie, podľa ktorého rozhodol, v odôvodnení citoval ustanovenia § 26 ods. 2, ale aj § 29 zákona č. 215/2004 Z. z.

11. Z výroku rozhodnutia žalovaného bolo podľa kasačného súdu zrejmé, že žalovaný nezrušil rozhodnutie o vzniku osvedčenia, ktoré platilo pre žalobcu do 15. júna 2016 a platilo aj v čase rozhodovania žalovaného. Kasačný súd zdôraznil, že postup podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. predpokladá, po zistení a preukázaní, že preverovaná osoba nespĺňa predpoklady pre vznik oprávnenia podľa § 10 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., zrušenie existujúceho (platného) osvedčenia. Na túto skutočnosť nemá vplyv, či sa účastník konania úmyselne alebo z nedbanlivosti vyhýbal doručovaniu rozhodnutia a či bolo rozhodnutie o zrušení platnosti osvedčenia doručované v čase, keď platnosť osvedčenia uplynula.

12. Podľa názoru kasačného súdu pre konanie a rozhodovanie správnych orgánov v posudzovanej veci bola východiskom skutková a právna situácia účinná v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného postupom podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. Postup podľa § 29 a postup podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. sa navzájom vylučujú a postup podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. v konaní podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. je možné aplikovať iba primerane a týka sa predovšetkým obsahu rozhodnutia, spôsobu jeho doručovania či oznamovania rozhodnutia osobám ustanoveným v zákone. Z uvedených dôvodov nebolo možné priznať relevanciu postupu žalovaného, ktorý v čase platnosti osvedčenia vydaného žalobcovi postupoval (ako vyplýva z dôvodov rozhodnutia) podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. a rozhodnutie vydal s výrokom súladným s postupom podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z., a to v čase platnosti osvedčenia vydaného žalobcovi. Kasačný súd poukázal na rozpor výroku s odôvodnením rozhodnutia, čo spôsobilo, podľa názoru kasačného súdu, nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného pre jeho nezrozumiteľnosť.

13. Kasačný súd uviedol, že uvedenie § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. vo výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného nie je obligatórnou náležitosťou rozhodnutia žalovaného v konaní a rozhodovaní podľa zákona č. 215/2004 Z. z. a neuvedenie tohto zákonného ustanovenia je len formálnou vadou, ktorá bez ďalšieho nemá vplyv na zákonnosť rozhodnutia žalovaného, avšak v prejednávanej veci nezákonnosť rozhodnutia žalovaného vzhľadom práve v rozpore výroku rozhodnutia, keď správny orgán rozhodoval v čase platnosti osvedčenia spôsobom vyjadreným vo výroku napadnutého rozhodnutia.

14. Kasačný súd napokon správne súdu vytkol aj to, že sa nezaoberal, resp. sa nedostatočne vysporiadal i s ostatnými námietkami žalobcu.

15. Po vrátení veci na správny súd bola správnej žalobe pridelená sp. zn. 5 S 113/2020.

16. Napadnutým rozsudkom správny súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rovnako priznal žalobcovi voči žalovanému právo na náhradu trov konania. Uviedol, s odkazom na zrušujúce rozhodnutie kasačného súdu, že výrok napadnutého rozhodnutia žalovaného nekorešponduje s jeho odôvodnením, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pre jeho nezrozumiteľnosť. Správny súd dodal, že ak žalovaný v napadnutom rozhodnutí tvrdil, že v administratívnom konaní postupoval podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z., výrok jeho rozhodnutia pri nezmenených skutkových okolnostiach mal znieť tak, ako to predpokladá toto zákonné ustanovenie, t. j. žalovaný platnosť osvedčenia žalobcu zrušuje, a to pri uvedení ostatných podstatných náležitostí výroku rozhodnutia.

17. K námietke žalobcu o tom, že nebol upovedomený o začatí administratívneho konania, správny súd uviedol, že žalobca nepochybne od samého začiatku vedel, že sa voči nemu vedie administratívne konanie a zároveň aj vedel, čo je predmetom administratívneho konania, pričom žalobca v súvislosti s touto námietkou nešpecifikoval, ako by dotknutá vada konania mohla spôsobiť nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

18. Správny súd ďalej uviedol, že ustanovenie § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. predpokladá, že osoba, s ktorou sa vykonáva bezpečnostný pohovor, by mala byť oboznámená so skutočnosťami, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia alebo dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia a mala by mať možnosť vyjadriť sa k dotknutým zisteniam. V prípade, ak žalovaný takýmto spôsobom nepostupoval, porušil ustanovenia o konaní pred ním, čo môže mať za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Na uvedenej skutočnosti nemôže nič zmeniť to, že žalobca sa mohol vyjadriť ku každej položenej otázke, resp. uviesť aj ďalšie skutočnosti.

19. Správny súd uzavrel, že pre nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia sa ďalšími žalobnými dôvodmi nezaoberal, pretože tento dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného konzumuje aj ďalšie prípadné vady napadnutého rozhodnutia a ďalšie žalobné dôvody už neboli spôsobilé privodiť iný výsledok tohto súdneho konania. Samotná nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia bola relevantným dôvodom, zakladajúcim nevyhnutnosť zrušenia napadnutého rozhodnutia.

III. Argumentácia účastníkov konania v kasačnom konaní

20. Žalovaný (sťažovateľ) podal voči rozsudku správneho súdu kasačnú sťažnosť, a to z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) (t. j. vada nesprávneho právneho posúdenia), navrhujúc jeho zrušenie, alternatívne jeho zmenu a zamietnutie žaloby.

21. Sťažovateľ má za to, že napadnuté rozhodnutie obsahuje všetky náležitosti a bolo vydané v súlade so zákonom, na základe úplného a správneho zistenia skutkového stavu veci. Uvedenie nepravdivých informácií preverovanou osobou počas bezpečnostného pohovoru ex lege zakladá bezpečnostnú nespoľahlivosť takejto osoby, resp. zákonom č. 215/2004 Z. z. definované bezpečnostné riziko, pričom k uvedeniu nepravdivých informácií sa žalobca po skonfrontovaní so skutkovým a právnym stavom sám priznal.

22. V danom období prebiehalo, na základe novo zistených skutočností, preverovanie, či žalobca naďalej spĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami (tzv. osobitná bezpečnostná previerka, ktorej predmetom bolo preverovanie nových skutočností, ktoré nasvedčovali bezpečnostnej nespoľahlivosti žalobcu a o ktorej sa žalobca dozvedel najneskôr v súvislosti s tým, že v danej veci bolo nevyhnutné vykonať s ním bezpečnostný pohovor), ako aj pravidelné periodické preverovanie predpokladov žalobcu na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami (tzv. pravidelná, resp. periodická bezpečnostná previerka, ktorej účelom je zistenie skutočností relevantných pre vydanie nového oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, resp. vydanie rozhodnutia v prípade, že príslušník nespĺňa predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami).

23. Výsledkom predmetného preverovania bolo vydanie napadnutého rozhodnutia, ktorým žalovaný rozhodol podľa § 26 ods. 2 zákona 215/2004 Z. z. Žalovaný vo veci nerozhodol podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. o zrušení platnosti dovtedy platného osvedčenia, pretože takéto rozhodnutie by v skutočnosti vo vzťahu k platnému osvedčeniu, ktorým disponoval žalobca, nenadobudlo žiadne právne účinky, keďže napadnuté rozhodnutie nadobudlo platnosť dňom jeho doručenia žalobcovi, teda dňom 30. júna 2016. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôraznil, že platnosť osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami žalobcovi skončila dňom 15. júna 2016, teda ešte pred nadobudnutím platnosti napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu preto toto rozhodnutie objektívne nemohlo obsahovať výrok spočívajúci v zrušení platnosti osvedčenia, lebo jeho platnosť skončila skôr, ako nadobudlo platnosť napadnuté rozhodnutie.

24. Sťažovateľ uviedol, že na žalobcu bolo vypracované služobné hodnotenie z 24. augusta 2016, schválené dňa 26. augusta 2016, s obsahom ktorého bol žalobca oboznámený dňa 15. septembra 2016 a ktoré bolo potvrdené rozhodnutím z 10. novembra 2016 zo záverom, že „Hodnotený je nespôsobilý vykonávať akúkoľvek funkciu v štátnej službe (§ 192 ods. 1 písm. d) zákona č. 73/1998 Z. z.).“ Nesplňanie predpokladov (teda v tomto prípade bezpečnostná nespoľahlivosť žalobcu) bolo aj dôvodom na jeho následné prepustenie zo služobného pomeru príslušníka Slovenskej informačnej služby.

25. Sťažovateľ tiež uviedol, že napadnutým rozhodnutím nedošlo k zrušeniu platnosti dovtedajšieho oprávnenia žalobcu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami (platného do 15. júna 2016), ale k rozhodnutiu o tom, že žalobca nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami so stupňom utajenia „Prísne tajné“. Vydanie napadnutého rozhodnutia sa teda časovo prelínalo s ukončením platnosti oprávnenia žalobcu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami.

26. Nie napadnuté rozhodnutie ako také, resp. jeho účinky, spôsobili, že žalobcovi zaniklo oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Okolnosťou, na základe ktorej k takejto situácii, ex lege, došlo, bolo uplynutie platnosti osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami

27. V podmienkach Slovenskej informačnej služby neexistujú také štátnozamestnanecké miesta, na ktorých by nebolo potrebné disponovať oprávnením na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, preto logickým a jediným možným zákonným postupom sťažovateľa v danej veci bolo, že na žalobcu vypracoval služobné hodnotenie so záverom nespôsobilosti žalobcu zastávať akékoľvek (tabuľkové) miesto v štátnej službe, čoho logickým a jediným zákonným dôsledkom bolo následné prepustenie žalobcu zo štátnej služby (rozhodnutím z 9. januára 2017) a následné skončenie služobného pomeru príslušníka Slovenskej informačnej služby (9. februára 2017).

28. Napokon sťažovateľ vytkol správne mu súdu, že sa vo svojom v poradí druhom rozsudku v tejto veci nevysporiadal s tým, že zmenil právne posúdenie veci v neprospech sťažovateľa.

29. Sťažovateľ rovnako požiadal o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti.

30. Žalobca sa k podanej kasačnej sťažnosti vyjadril v tom smere, že táto nie je dôvodná. Správny súd vychádzal zo záväzného právneho názoru vysloveného kasačným súdom.

31. Žalobca uviedol, že pokiaľ sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti tvrdil, že rušenie platnosti osvedčenia niekoľko dní pred skončením jeho platnosti ex lege by bolo zjavne nelogickým postupom konajúceho správneho orgánu v tejto veci, žalobca s uvedeným tvrdením nesúhlasí. Preverovanie platnosti osvedčenia žalobcu sa začalo dňa 22. júla 2015 a od tohto momentu správny orgán vykonával mnohé úkony za účelom zistenia, či konanie žalobcu predstavuje bezpečnostné riziko vo vzťahu k oprávneniu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Vydaniu rozhodnutia teda predchádzal zdĺhavý proces, ktorého výsledkom bolo vydanie rozhodnutia v správnom konaní napadnutého žalobou. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje, že nemohol rozhodovať podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. o zrušení platnosti dovtedy platného osvedčenia, keďže dňom jeho doručenia žalobcovi, teda dňom 30. júna 2016, už vydané osvedčenie nebolo v platnosti, tak žalobca dôvodí, že sťažovateľ nemá vopred vedomosť a nemá vplyv na to, kedy si žalobca poštovú zásielku prevezme, a teda kedy rozhodnutie nadobudne

právoplatnosť a počas trvania platnosti (aj pár dní pred skončením platnosti) osvedčenia je možný iba postup podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. Rovnako vo svojom vyjadrení k žalobe sťažovateľ uviedol, že „preverovanie platnosti osvedčenia žalobcu začalo v súlade so zákonom a počas platnosti osvedčenia žalobcu o vzniku oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa „Prísne tajné“.“

32. Sťažovateľ mal rozhodovať podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z., ktoré predpokladá existenciu oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami a následný postup v prípade zistenia nových skutočností ovplyvňujúcich platnosť osvedčenia. Zo znenia výroku napadnutého rozhodnutia správneho orgánu však vyplýva, že sťažovateľ nerozhodoval v zmysle § 29 zákona č. 215/2004 Z. z., lebo osvedčenie žalobcu nezrušil.

33. Z ustanovenia § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. vyplýva pre navrhovanú osobu možnosť vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam. Žalobca je toho názoru, že mal mať možnosť zo strany sťažovateľa byť najskôr oboznámený s konkrétnym obsahom týchto zistených skutočností a následne sa k nim vyjadriť, avšak nie iba prostredníctvom odpovedí na kladené otázky. Táto možnosť mu však žalovaným poskytnutá nebola. Sťažovateľ založil svoj právny názor o pravdivosti odpovedí žalobcu na položené otázky v rámci bezpečnostného pohovoru len na základe poskytnutých informácií a na základe výsledkov psychofyziologického vyšetrenia, bez ďalšieho dokazovania.

IV. Argumentácia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

34. Vec bola predložená Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky dňa 5. mája 2023 a náhodným spôsobom bola pridelená do piateho senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. V tomto senáte bola určená ako sudkyňa spravodajkyňa sudkyňa JUDr. Anita Filová. Na základe § 27a ods. A rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2023 v znení jeho opatrenia č. 5 bola vec prerozdelená do ôsmeho senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozsudku pod pôvodnou spisovou značkou.

35. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“), po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), a má predpísané náležitosti (§ 57 SSP a § 445 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a postupom podľa § 455 SSP bez potreby nariadenia pojednávania dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

36. Úlohou kasačného súdu bolo odpovedať na otázku, či správny súd pochybil, ak zrušil napadnuté rozhodnutie sťažovateľa pre jeho nepreskúmateľnosť.

37. V tomto smere kasačný súd zdôrazňuje, že o veci už skôr rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorého právnym názorom bol správny súd viazaný, a s ktorého právnym názorom sa kasačný súd stotožňuje. Závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky boli reprodukované vyššie v tomto rozsudku (body 10 až 13) a poskytujú výstižnú odpoveď na námietky prezentované sťažovateľom.

38. Na zdôraznenie správnosti záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky kasačný súd uvádza nasledovné.

39. Napadnuté rozhodnutie sťažovateľa v čase existencie osvedčenia nemohlo konštatovať, že žalobca len nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia podľa § 10 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., ale súčasne muselo napadnuté rozhodnutie sťažovateľa konštatovať, že sa žalobcovi zrušuje platnosť osvedčenia tak, ako to predpokladá § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. („[...] v prípade zistenia, že nespĺňa tieto predpoklady, zrušiť platnosť osvedčenia“), existujúce v čase vydávania napadnutého rozhodnutia sťažovateľa, t. j. ku dňu 6. júna 2016.

40. Na tomto mieste kasačný súd pripomína, že správny orgán vychádza z právneho a skutkového stavu, ktorý tu bol v čase, keď vydal napadnuté rozhodnutie. Správny orgán nemôže pri vydávaní správnych rozhodnutí vychádzať z ním predpokladanej zmeny týchto okolností, ktorá nastane eventuálne v budúcnosti (napr. rozhodovať podľa ešte neúčinného, no už platného právneho predpisu), a to osobitne v situácii, ak nie je isté, že taká zmena naozaj nastane. Rovnako nemôže správny orgán vychádzať z ním predpokladaného vývoja udalostí, ktoré vôbec nemusia nastať. V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky výstižne uviedol, že na viazanosť správneho orgánu skutkovým a právnym stavom veci ku dňu vydania jeho správneho rozhodnutia nemá vplyv, či sa účastník konania úmyselne alebo z nedbanlivosti vyhýbal doručovaniu rozhodnutia.

41. V konkrétnostiach práve posudzovanej veci nie je rozhodné, či bolo rozhodnutie o zrušení platnosti osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami doručované v čase, keď platnosť takéhoto osvedčenia uplynula. Ak by mal byť správny názor sťažovateľa, znamenalo by to, že správny orgán by sa mohol zbaviť svojej povinnosti rozhodovať podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. tým, že rozhodnutie síce vydá v čase existencie (platnosti) osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými

skutočnosťami, avšak ho z rôznych dôvodov dá na doručovanie až po uplynutí tejto platnosti. Tým by vyvolal v právnych vzťahoch zmätok a neistotu ohľadne právneho statusu dovtedy platného osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, čo je právne nežiadúci jav (rozsudok sp. zn. 5 Svk 4/2021 z 24. februára 2022, bod 57, č. 21/2022 ZNSS).

42. Najvyšší súd Slovenskej republiky už uviedol a kasačný súd na tomto mieste pripomína, že formálne uvedenie citácie § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. vo výroku napadnutého rozhodnutia nie je obligatórnou náležitosťou rozhodnutia sťažovateľa v konaní a rozhodovaní podľa zákona č. 215/2004 Z. z. a neuvedenie tohto zákonného ustanovenia je len formálnou vadou, ktorá bez ďalšieho nemá vplyv na zákonnosť rozhodnutia žalovaného, avšak v tejto veci nezákonnosť rozhodnutia sťažovateľa spočíva práve v rozpore výroku rozhodnutia so skutočným stavom veci. Takýto (materiálny) rozpor prináša do právnych vzťahov zmätok, čo narušuje princíp právnej istoty a volá po zásahu správneho súdnictva (podobne rozsudok sp. zn. 5 Svk 4/2021, už citovaný, bod 57). Dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia je teda rozpor výroku rozhodnutia so skutočným stavom veci, a nie absencia citácie príslušného zákonného ustanovenia v ňom.

43. Sťažovateľ mal teda správne postupovať tak, že by zrušil osvedčenie žalobcu, platné do 15. júna 2016, a to na podklade osobitnej bezpečnostnej previerky, a následne na základe ďalšieho procesu, ktorý sťažovateľ sám opísal vo svojej kasačnej sťažnosti, by rozhodol spôsobom, akým rozhodol v napadnutom rozhodnutí (t. j. podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2005 Z. z.) s účinkami najskôr od 16. júna 2016, avšak na základe periodickej bezpečnostnej previerky. Právny stav, ktorý navodil sťažovateľ napadnutým rozhodnutím, t. j. spochybnenie osvedčenia, platného do 15. júna 2016, spôsobom uvedeným v napadnutom rozhodnutí, bol právnym stavom nejasným, a preto nezákonným.

44. Na tomto mieste kasačný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ nikdy netvrdil, že nezačal žalobcu preverovať podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. počas platnosti a existencie osvedčenia, teda že by od začiatku vykonával bezpečnostnú previerku podľa § 24 a nasl. citovaného zákona s prípadným výstupom v podobe rozhodnutia predpokladaného § 26 ods. 2 citovaného zákona. V čase platnosti osvedčenia teda sťažovateľ nemohol postup podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. „prekonvertovať“ do postupu podľa § 24 a nasl. citovaného zákona. Sťažovateľ však protiprávne tieto rozličné postupy zmiešal.

45. Na uvedených záveroch nič nemení argument, že platnosť osvedčenia uplynula 15. júnom 2016 ex lege. Dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia je práve navodenie právne neprehľadného a zmätočného stavu nie po 16. júni 2016 (ten bol zrejmy, t. j. žalobca nemal vydané osvedčenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami), ale do 15. júna 2016, keď sťažovateľ napadnutým rozhodnutím spôsobom, ktorý ale zákon nepredpokladá, spochybnil dovtedy platné osvedčenie žalobcu. Právny status osvedčenia tak nebol jasný, keďže toto nebolo vyslovene a jednoznačne zrušené, ale sťažovateľ ho zároveň evidentne nepovažoval za naďalej platné.

46. Je potrebné dodať, že argumentácia sťažovateľa o uplynutí platnosti osvedčenia ex lege a o absencii vplyvu rozhodnutia typovo podobnému napadnutému rozhodnutiu naň by mohla obstať jedine v tom prípade, ak by sťažovateľ nestihol vydať takéto rozhodnutie do 15. júna 2016 vrátane.

47. Pokiaľ správny súd vytkol sťažovateľovi porušenie ustanovenia § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., tak kasačný súd uvádza, že toto vytknutie nebolo kasačnou sťažnosťou nijako konkrétne napádané.

48. V každom prípade žalobca musí mať možnosť vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam, čo výslovne ustanovuje druhá veta § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. Na tomto mieste ďalej kasačný súd pripomína vlastnú judikatúru k § 25 ods. 4 zákona č. 215/2004 Z. z., podľa ktorej „podmienkou na uskutočnenie tohto vyšetrenia ex offa je rozpor medzi zistenou skutočnosťou a vyjadrením navrhovanej osoby v rámci bezpečnostného pohovoru. Tento rozpor sa buď potvrdí alebo nepotvrdí práve prostredníctvom psychofyziologického overenia pravdivosti. Následne [správny orgán] vyhodnotí všetky zabezpečené dôkazy jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach. Psychofyziologické overenie pravdivosti sa teda neuskutočňuje bez existencie rozporu vyjadrenia navrhovanej osoby v priebehu bezpečnostného pohovoru s konkrétnou zistenou skutočnosťou, ktorá by mohla byť prekážkou na vydanie osvedčenia. Pokiaľ by totiž zákonodarca mal záujem každú navrhovanú osobu podrobiť tomuto vyšetreniu, explicitne by to v zákone uviedol.“ (por. rozsudok sp. zn. 12 Snr 1/2012 z 29. mája 2023, body 50 a 51).

49. Nebol teda daný kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP, pretože správny súd vec správne právne posúdil, vychádzajúc zo záväzného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu kasačného v zmysle § 469 SSP, od ktorých záverov sa Najvyšší správny súd nemal dôvod odchýliť.

50. Pokiaľ napokon sťažovateľ vytkol správny súdu, že sa vo svojom v poradí druhom rozsudku v tejto veci nevyšporiadal s tým, že zmenil právne posúdenie veci v neprospech sťažovateľa, tak kasačný súd uvádza, že takáto povinnosť na strane správneho súdu neexistuje. Správny súd je naopak podľa § 469 SSP povinný rešpektovať právny názor kasačného súdu, a jeho nerešpektovanie vedie spravidla

k zrušeniu rozhodnutia správneho súdu (rozsudok sp. zn. 5 Svk 32/2022 z 30. marca 2023, body 31, 33 a 36).

51. V rozsahu, v akom je možné túto námietku sťažovateľa čítať tak, že správny súd napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil, kasačný súd uvádza, že odôvodnenie správneho súdu považuje za dostatočné a presvedčivé, riadne riešiacie kľúčovú právnu otázku tejto veci (bod 36 tohto rozsudku). Absencia odpovede správneho súdu na ďalšie otázky už nebola na ujmu napadnutému rozsudku, pretože tieto nebolo potrebné riešiť a odpoveď na prezentovanú kľúčovú otázku sama o sebe postačovala na zrušenie napadnutého rozhodnutia sťažovateľa.

V. Záver

52. Najvyšší správny súd pre vyššie uvedené dôvody považoval kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a podľa § 461 SSP ju zamietol. V ďalšom konaní bude úlohou žalovaného postupovať v medziach právneho názoru vysloveného v napadnutom rozsudku správneho súdu (§ 191 ods. 6 SSP), s ktorým sa kasačný súd stotožnil.

53. O trovách kasačného konania rozhodol Najvyšší správny súd podľa § 467 ods. 1 a 2 SSP v spojení s § 167 ods. 1, keď žalobca bol v konaní pred kasačným súdom úspešný. Žalovaný (sťažovateľ) nebol v kasačnom konaní úspešný, a tak mu právo na náhradu trov podľa § 168 ani nevzniklo. Najvyšší správny súd rozhodol len o práve na náhradu trov konania pred ním, keďže kasačné konanie, ktoré v tejto veci prebehlo pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, je vysporiadané výrokom o trovách konania v napadnutom rozsudku.

54. Kasačný súd napokon uvádza, že z dôvodu zamietnutia kasačnej sťažnosti a vzhľadom na štádium konania, t. j. ukončenia konania pred kasačným súdom, by už pozitívny výrok o odkladnom účinku kasačnej sťažnosti nemal žiaden praktický význam, preto návrh sťažovateľa v tomto smere zamietol.

55. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.